

Szabadka, 1871.

BÁCSKA.

Február 11-én.

VEGYESTARTALMU HETIKÖZLÖNY.

Megjelen: minden szombaton délelőtt.

Szerkesztő lakása:

Zombori utca, Reisner-féle ház.

Előfizetési feltételek:

1 negyedévre	1	frt.
1 félévre	2	"
3 negyedévre	3	"
1 egész évre	4	"

Hirdetések felvételnek a szerkesztő lakásán és a könyvnyomdában.

Hirdetések díja:

Egy 6-hasábos petítor egyszeri beiktatása 6 kr kétszerinél 5 kr. — Többszöri beiktatásnál nagy engedményben részesülnek.

Bélyegdíj minden egyes beiktatástól 30 kr.

Magyarország pantheonja egy nagysággal gazdagabb: Magyarország egy nagy ember elvesztésével szegényebb.

Báró Eötvös József meghalt! —

Ha a közelebbi múlt néhány év folyamán okunk volt megdöbenni, midőn egy-egy nagy hazafi ravatalát állók körül: ugy sokszorosan okunk van most, midőn a sírbolt ajtaja egy oly férfi mögött záródott be, kit midőn megkönyeztünk, nem csupán tettetés multjának emlékei tódulnak emlékezetünkbe, hanem előttünk áll a megoldásra váró jelen, előttünk a kétes jövőendő.

Előttünk egy nagy, egy nemzetnek, egy országnak vallás-erkölességét, szellemi haladását érdeklő pálya, rajta egy küzdő csoport; s im a pálya kezdetén egy koporsó, s benne a küzdők vezére. —

Amde e koporsó nemesak hamvakat jelöl.

Egy nagy, egy országot átható szellem lengi azt körül: a haladás szelleme, mely él, melynek élnie kell, mert azon nemzet szívverésével azonos, melyről a legnagyobb magyar látnokilag így szólt: „Magyarország nem volt, hanem lesz“! —

E szép jövőnek, e szellemharcnak volt Eötvös előbajnoka; ennek áldozta egész életét; ez volt vágya és öröme, jutalma és dicsősége. S hozhatnánk-e méltóbb áldozatot e nagy szellemnek, mint ha tetteiből formánk koszorút emlékezetének?

Az 1813. szept. 3-án született Eötvös a jogi tanfolyam bevégezése s ügyvédi vizsgálata után 1837-ig a közhivatalnoki pályán mint Fehérmegye aljegyzőjét, majd mint a nagy udvari kancellaria fogalmazóját, majd ismét mint az eperjesi ker. tábla közbiróját munkálkodva találjuk, míg később a pesti magányában fíradhatlanul működő író, a nemzet közbizalma a vallás- és közoktatási tárcza átvételére szólítá föl, mint egyik leghatásosabb tényezőjét azon rendszer kivívásának s életbeléptetésének, mely hazánkat átalakítandó s a korszellem igényeinek megfelelőleg, az európai kultúra színvonalára emelendő volt. A politikai életünkben ezután történeteket s ezek tényezői között Eötvöst ismerjük; s csakis azon pontot jelöljük még meg, midőn 1867-ben a király és ország bizalmára támaszkodva mint alkotmányos magyar miniszter a közművelődés elsőrendű ügyének vezetését ismét átvette s a vallás- és iskola-ügynek élte utolsó percéig buzgó minisztere volt.

Mily egyszerűtettel és mily eredménynyel küzdött pályája kezdetén megye-gyűléseken a haladás szent ügye mellett; 1840-ben az országgyűlésen mint felső-házi tag, hol az ellenzék soraiban foglalt helyet, igéző szónoklatával támogatva az alsóház hazafias igyekezeit; s mit tett az 1843-diki országgyűlésen, midőn a reform-pártnak már egyik vezére volt; mily sok oldalú elágazásban s mily sikerrel szolgált azóta hazánk közügyének: mindennek elsorolása és kellőképen való méltatása kívül esik feladatunkon, s csakis azon meggyőződésünk nyilvánítására szorítkozunk, hogy benne a társadalomnak közbecsülést kivívott emberét, a legmélyebben gondolkodó tudóst, a legtisztább erkölcsi érzékű hazafit, a legmagasabb színvonalon álló államférfit, mély belátását, és bölcs reform-embert s elsőrendű magyar író és szónokot ismertünk.

Mint államtudományi és politikai író, miután a büntető- és a közjogba s a népgazdaságtanba tartozó mély tanulmányai által legjelesebbek sorába lépett, ugyszintén vezérekkeiben, majd Reform című munkájában, „Vélemény a fogház javítás ügyében“, „Szegénység Irlandban“, a „Zsidók emancipációja“, „Kelet népe és Pesti Hírlap“, „Ueber die Gleichberechtigung der Nationalitäten in Oesterreich“ stb. műveiben szorosán módszeres, gyakorlati és meggyőző előadásával egyik sikert-biztosítómunkása a bekövetkezett diadalnak.

Az új korrendi és képviselői gyűlékezeteiben pedig mint politikai szónok a legjelesebbek egyike, kit azon nagy kérdések szerencsés megoldásában, melyek az emberi és társas élet legszentebb jogaival állanak kapcsolatban, senki sem mulhatott fölül, akár felfogásának mélységét, akár azoknak gyakorlati megállapítását, akár okainak erejét, rendszeres kifejtését tekintjük; s korának szónokai közül egy sem érte el, ha beszédeinek művészi szerkesztését, kifejezéseinek mesterkéletlen szépségét, komoly méltóságát s költői nemes egyénisége melegítő hatását vesszük. S mit szóljunk akadémiai szónoklatairól, melyekben a felfogás ujsága a magas és erős gondolatokkal a kedély melegét s a képzelem ragyogását egyesítvén a legértelmesebb és egyszersmind legszebb műveket adta e nemben, melyeket — mint kitűnő ítéztünk Toldy F. mondja; — csak saját későbbi beszédei haladtak meg.

S mint költőről mondhatunk-e egyebet, mint hogy a költészetnek majd minden válfaját felkarolta úgy, hogy míg lyrai művei eszmében, érzelemben mélyek és gazdagok: addig a társadalmi regény-irodalom terén a legmagasabban áll, s államférfi és költő a legszebb egységbe olvad.

Émlítsük-e „Karthauzi“-ját, a „Falu Jegyzőjét“, „Magyarország 1514-ben“ című politikai regényét? melyek mindegyikében a társadalmi élet nagy kérdéseit, a családi életet, nevelést, vallást, szabadságot, forradalmat oly gazdag, mély, meghatározó és fontos morállal, ép pszichológiai és logikai alapon tárgyalja, hogy azokban a lángelme nyilatkozatait saját kedélye élményeit nem tisztelnünk lehetetlen. —

S midőn végül Eötvösről mint a magyar tud. akadémia nagy tekintélyű s fíradhatlan munkásságú tagjáról s elnökéről megemlékeztünk, mely téren hazánknak s nemzetünknek méltó büszkesége volt: dicső életpályájára visszagondolva lehetetlen e sorainkat azon ohajtással nem zárunk be: adjon Isten a nagy ember eszméinek megtestesülést, mert azok mind a haza s emberiség boldogítására voltak irányozva.

Farkas Antal.

Városunk pedig a báró Eötvös József emlékére gyászünnepélyt rendező bizottság által a következőkben ad a nagy halott iránti tiszteletének kifejezést:

Báró Eötvös József a magyar tudományos akadémia elnöke, vallás- és közoktatásügyi magyar királyi miniszter s országgyűlési képviselő nincs többé!

A tudomány bölcsét, a honfi-érzelmei lángelkéi dalmokát, a magyar közélet egyik legnemesebb büszkeségét folyó hó 2-kán, éji 11. óraker elragadta végzetünk. A nagy vesztéség súlyától égő, fájdalommal jelenti e város közönsége a közéletünket megrendítő eme csapást, s bánatos szívvel hívja meg Szabadka hazafi-érzelmei polgárait és hölgyeit a nagy halott emlékezetéről folyó hó 11-kén dél előtti 9 óraker a rom. kath főegyházban, 10 óraker a gör. kel. egyházban, 11 óraker pedig az izraeliták imolijában tartandó gyászünnepélyre.

Óvja isten nemzetünket több ily vesztéségtől!

Kelt Szabadkán, 1871-ik évi február hó 6-án.

Szabadka szab. kir. város közönsége.

Törekedjünk városunkat azon állásra emelni, mely azt megilleti.

Ha tekintjük azt, hogy városunk 16 [] mérföld területével Magyarország városai között az első helyet foglalja el; ha tekintjük azt, hogy e város roppant területe termékenysége nézve a természet kedvence gyermeke; ha tekintjük azon helyzetet, melylyel Szabadka hazánk többi részeitől elszigetelve s így a szoros értelemben vett kereskedéstől megfosztva van, lehetetlen be nem látnunk azt, hogy városunk jövője egyedül a mezei gazdaságban alapszik. Azonban tapasztaljuk azt, hogy mezei gazdaságunk mennyire hátra van; mert bár tudja a gazda — ha a tulajdonost így lehet nevezni — vagy ha ő nem tudja, tudják családai, mikor van a szántás ideje, mikor kell vetni, göröngyölni, boronálni, mikor kaszálni stb. de nem azt, mi a mezei gazdaságban a legfőbb rúgó, nem ismeri a talaj minőségét és természetét; nem tudja azt, mely gabna vagy vetemény mi földben tenyész a természet törvénye szerint a legdúsabban. Nem tudja, mely táj a legalkalmasabb baromtenyésztésre, s nem tudja ennek legjövendőbb részeit kikutatni és fölhasználni, s e tudatlanság oka annak, hogy lakosai az erdészetet épen nem pártolják, s hogy gazdaságunk művelése oly egyoldalú s hogy kizárólag a földművelésre szorítkozik s mellőzi annak kiegészítő részeit (p. o. a selyem-bogár tenyésztést, mi oly jövedelmező volta mellett is csak oly csekély költséget igényel stb.) s ez az oka, hogy gazdaságunk nem mutatja föl a kívánt sikert. Az ily gazdaságban hiányok betöltésére egyedül eszköz egy gazdasági iskola felállítása. Ha nézzük most már azon kedvező körülményeket, melyek ez iskola megalapítását — mi látszólag oly visszajeszítő, egészen megkönnyítik, ha nézzük azt, hogy városunk tisztelt közgyűlése annyit áldoz erők és falkolák létesítésére gondolkodhatunk arra is, miként lehetne a roppant kiadás a legjobban tökesíteni. Polgártársak! Hívjuk föl városunk nemes közgyűlést, mely annyiszor mutatá áldozatkészségét, ez eszmét is föl fogja karolni, ha annak égető szükségét eléje terjesztjük. Ő föl fogja karolni, mert önzetlen intézkedései egyedül városunk nagyságát célozzák. De támogassuk őket mi is, kik leginkább érezzük annak hiányát, mert gyermekeinknek, ha őket e téren kiemelni óhajtjuk, mi annyira kívánatos, mint a falat kenyér, messze messze földre kell menniök s magukat roppant költségekkel művelniök. Áldozzuk e költségeket ily közös célra, hogy aztán gyermekeink szülőföldükön is képezhessék magukat azon irányban, melyben városunk emelésére törekedhetnek. Ez kívánatos és szükséges, mert azután a helyzet felismerése annál könnyebben létesíthető, s mert így szegényebb sorsú polgáraink is művelhetik magukat, s így ésszerűleg használhatják csekély vagyonukat, de nem kellend a vagyonszabaknak sem távol földről egészen ismeretlen gazda-tiszteket alkalmazniok, mi gyakran annyi kellemetlenség előidézője.

Buzdítsuk városunk nemes közgyűlést óhajtunk, a kor és helyzet eme kívánalmainak megértésére és az eszme fölkarolására. De támogassuk elveinkkel s ha kell áldozatkészségünkkel, hogy így az utókor méltánylatát — mely alapítványunk gyümölcsét már élvezni fogja — kiérdemeljük. Egyesült erővel polgártársak, ne hogy a

visszavonás szülte elmaradás hanyagságnak tekintetvén utódaink átkanyomja megcsökönösödött hátramaradásunkért kebleinket.

Mutassuk meg, hogy takarékos közgyűlésünk a végsőig áldozat kész ott, a hol a város és emelkedése és a haza jóléte kívánja, — mutassuk meg, hogy városunk polgárai a korszerű célokra soha sem fukarok.

Sámy Pál.

Halad-e postaugyunk?

Nemzet-gazdaságunk egyik legfontosabb ágát bizonyára a posta képezi. Ha figyelemmel vizsgáljuk valamely nemzet postaintézményét, abból egyszersmind azon nemzet műveltségi fokát is megítélhetjük. Mert a posta főtevése a jó népiszkolák és jól rendezett országos- és vasutak. Mert a hol jó népiszkolák vannak, ott sok irástudó ember is találkozik, magától értetődik tehát, hogy a levélforgalom is nagyobb, a hol pedig jó ország- és vasutak, illetőleg közlekedési eszközök vannak, ott a forgalom nagyobb is, gyorsabb is. A posta eszerint a művelődéssel egyenlő lépést szokott tartani, és ha mégis előfordulna az az eset, hogy a posta-forgalom kevesebb lenne, ott bizonyára vagy a népnevelés hanyatlik, vagy az utak igen hiányosak.

Az európai posták között méltán az angol postának nyujthatjuk az elsősort, mert ott már 30 — 40 évvel ezelőtt be volt hozva a „penny porto“ a postai takarékpénztárak, 48-ban az utánvételi lapok. A postamesterek nincsenek egyedül csekély fizetésükre utalva, hanem egyuttal közvegi a biztosító-intézeteknek és takarékpénztáraknak is, és ha valaki p. faluhelyen pénzt akar takarékpénztárba tenni, elmegy a postamesterhez, az egy ily célra kiállított könyvecskét ad az illetőnek és azt kitölti, a pénzt pedig a legközelebbi takarékpénztárba utalványozza. Tehát tisztességes provisiót nyer itt is, a biztosításnál is, követeitéseért. Az újság-olvasás az angolok főéletvezeteli közé tartozik, de igen mindenki csak nem fizethet oly tömördek pénzt a „Times“ vagy más lapért, összeállnak tehát öten-hatan és előfizetnek egy lapra. A lap reggel megjelenik, az egyik elolvassa, de most hogy olvassa a másik, talán szolgáljával küldje oda? akkor a társas előfizetésnek nincs értelme, mert eselédet is kellene mellette tartani, de erről is gondoskodott a posta, a helyben szóló újságokat a posta ingyen szállítja, most ha az első elolvasta, bedobja a levélszekrénybe, innét a levélhordó kivéve, elviszi a második előfizetőnek, és így megy az estélig. A levélhordónak nagy száma lehetséges teszi hogy körutjokat napjában nyolcszor sőt tízszer is megkezdhetik. Ez talán hihetetlennek fog tetszeni, de végük azt, hogy p. Londonban mindegyik levélhordónak csak egy utcája van, s a leveleket nem viszi fel a házba, hanem a mindegyik kapu alkalmazott levélszekrénybe dobja azon házba szóló leveleket, kettőt út a kapura, ez által jelt adván a háziaknak, hogy itt volt, és tovább ballag, a leveleket a szekrényből a házmester szedi ki és osztja el a lakók között. Ezekből is látni a műveltség mily fokán áll az angol posta.

A francia és német posta már sokat vett át a hidegvérű angoloktól, így az utánvételi lapokat, garas-portó behozását stb.

A mi postánk a legutóbbi időben igen nagy változása ment át. Hogy haladunk az bizonyos. Kitérünk onnét

is, ha egy pillantást vetünk a provisiórium alatti postánkra. Oriási különbséget találunk, mert akkor kevés hivatalnok, csekély fizetés mellett dolgozott, mozgópóstákról még akkor szó sem volt, országos és megyei utaink igen rossz karban voltak. A belsőszervezetben minden eselül volt, a hivatalnokok nem szolgálták az ügyet oly nagy buzgalommal, mert a fizetés csekély volt, a mi pedig rosszul hat a kedélyre, különösen ha a hivatalnok csalódos ember is, a gyermekek kenyeret kérnek, az apa pedig szorult szívvel, és könnyes szemekkel lép be családja körébe. Ily állapotban vette át a magyar kormány a postát a németektől. Legelső gondja volt, az idegen ajku és nemzetségi hivatalnokokat, magyar ajkuakkal helyettesíteni. A hivatalnokok megzopordtával a fizetés fölemelés is behozott. Továbbá felállítottak mozgópóstát Pest — Bécs, Pest — Bázis, Arad — Károly-Fehérvár, Buda — Prágerhof és más irányokba. Tekintetbe véve a rövid időt, mert csak 1867 óta a miénk a posta — igen sokat tett kormányunk a posta intézmény emelésére. Amár még igen sok tenni való marad hátra, mint az állam posta hivatalnokok fizetések fölemelése, mert az igazat megvallva, az a mostani viszonyokhoz képest igen csekély, továbbá a postamesterek nyugdíj-képessége a mi már felsőbb körökben is a vitatás tárgyát képezi és hiszen nemsokára fényes megoldást nyrend. A vidéki postahivatalnokoknak a lakpénz élvezete, a mi tekintve a lakás drágaságát a vidéken bizony már igen kívánatos, sőt a lakások a vidéken aránylag drágábbak mint Pesten, de nemsok a lakások, hanem az elemi cikkek is igen megrágultak az utóbbi időben — a tűzfüről nem is beszéllek. Ha tett is kormányunk sokat a posta hivatalnokok szükségének enyhítésére, de az még mind nem elég, a legfontosabb még hátra van.

Hogy haladunk, bebizonyítjuk az ez évi „Posta jövedék“ cim alatt felvett költségvetésből, mert 372,391 forinttal több van felvéve, mert a posta-forgalom nagyobbodtával, szükségévé vált a személyszaporítás. És hogy a minis terium mitsem kockáztat e többlet felvétele által, bebizonyítható a következő adatokból is. 1870-ben a bevétel 3,655,450 forint a kiadás 3,646,376 frt volt, tehát marad tiszta felesleg 8774 frt 1871-ben a költségvetés szerint a bevétel lesz 4,170,000, a kiadás 4,108,770 frt, tehát lesz tiszta felesleg 151,230 frt.

A fennebbiekből tehát látni, hogy postánk az utóbbi időben haladt, s hogy most bármely művelt állam postájával bátran kiállja a versenyt.

Kis postás.

Közművelődés, iskola.

A lapolvasásról.

II.

A lapolvasás alatt nem értem itt azt, hogy teszem azt, a földművelő ha szántania kell például, vagy a mesterember ha műhelyénél dolgoznia kell, akkor tehát fogja magát s a lapolvasásnak neki fekdűjek, mert így csak a mindennel ellátott független ember olvashat s mert ezt különösen a mindennapi élet bajával, házi gondokkal küzdő embernek tennie nem lehet, nemszab s mert végre az ilyen, szigorúan vett olvasás, tanulmányozás, a politikai vagy más tudományos pályán haladóknak a feladata; hanem természetesen tekintve a közállású embereket, értek itt olyan olvasást, melyet az ember egyes, kötelességeinek és élet-szükségeinek fűződésén kívül és fölülte álló

szabad percében és óráiban tehet és tesz más hétköznapiakon is, de különösen ünnepek s vasárnapokon, otthon úgy, mint teszem saját olvasókönyvben.

Ez s ennyi úgy hiszem, minden embernek ha csak akarja, tehetségében áll. Így mindenki olvashat újságot, mint a hogy a jóra való olvas is más hasznos könyvet, nemesek lapokat.

Igy tehát, e nemű olvasás által is gyűjtetnek minden egyes által a szellemi morzsák, fillérek, melyek a nemzet egyetemében eredményök összeségében merhetlen gazdasági képeznek s folyton kamatozó tőkéül szolgálnak.

Ugyanis a lapok buzgó, magára alkalmazott olvasása vagy hallása s az ezen úton is szerzett ismeretek s elvek szerinti gondolkodás, érzés, esekelvés, nemkülönben a szerzett ismereteknek tehetségünk szerinti, terjesztése, — ez tesz a lapok által a nemzet művelődést mindenféle képen előmozdítani, valamint ez adja meg a lapok becsét, fontosságát; a nemzet egyeseknek összesége s minél műveltebb iparkodik lenni minden egyes, annál műveltebb az összetel vagyis maga a nemzet; s ha a lapok e magoc célnak nem szolgálhatnak nem szolgálhatnak seuki fia nem fizetne elő reájok, sem nem olvasná vagy is nem léteznének.

De hogyan történik mind ez?

A lapolvasás által az ember felsőbb szellemi tehetségei az ő szükséges folytonos tevékenységükben könnyeben és rendszeresen tartatnak. A lélek úgy mint a test megszokottan kívánja a maga táplálékát. Sokszor úgy történik, mintha hiányoznék valamije az embernek, ha valamit nem olvasott. A lélek tehát valamit szöbeli közlésből, úgy más könyvből vagy lapból mintegy észrevétlenül kiválogtatja magának mi őt érinti, érdekli, felvillanyozza, mert hát minden lapban van valami saját szükséges, hasznos kellemes.

S épen ez utóbbi oknál fogva hat a lap az olvasó szívére, kedélyére, s azt épen úgy mint az értelmet folyton tovább képezi, rendesebb megkiváratóbb hangulatban tartja.

Ezek szerint már most, a lap olvasó az iskola, vagy az életben más úton szerzett ismereteiben gyarapodik, szellemi tőkét gyűjt föl, az általános ismeretekben ép úgy mint a szakmájához vágó részletekben, melyek ma már mind hatalmasan előre haladtak.

Továbbá, sokszor az ember lehagolt egykedvű avagy izgatott kezébe vesz a lapot, olvasás közben es következőben fölfrissül, megvizsgálatódik, olvasás előtti gondolatai, érzelmei ekkép tovaröppönnév, megváltozván. Így azután az idő is, mit talán máskép semmit nem téve vagy rosszul töltött volna el, hasznosan, gyönyörködtetően mulasztja el.

E szerint összesen véve, a jóakaró ember a lapolvasás által állásában értelmileg s kedélyileg tovább képezetvén s állandosítatván, külsőleg is rendezettebb, simább; izlése tisztultabb, ügyesebb. Mind ez a belsőből a külsőre igen természetes következmény, míg a semmit vagy nem kellően olvasó s affélekét nem halló, csak a mindennapi élet szűk körében mozogván, eszméiben kötött érzelmeiben szegény; előadásában darabos; társalgásban kiakapadók; magaviseletben s láthatólag ügyefogyott.

Sőhajtóznunk tehát, civilizáció, humanitás jöjjön el a te országod! A politikai-lapok mellett olvassuk s terjesszük a közhasznú ismereteket, a művészetet, a nevelést terjesztőket is!

S mert ilyen, a mi „Bácska“ lapunk is, tettelesen érdeklődjünk iránta!

Az ilyen minél szélesebb körben érdeklődés leind igazi biztosítéka annak, miként e lap vállalat kitűnően meggyenk díszére sikerülni s nemzetművelődési szent céljára művelteni fog.

Az egykedvűség, a közöny minden nemesnek megölője.

A nemzeteknek úgy mint a megyéknek s városoknak legjobban saját helyi lapjukban tükröződik vissza szellemi s anyagéletük becsé, minősége. Radics János.

Városunk tekintetes tanácsa a közművelődés előmozdítására jelentékeny lépést tett tenni akkor, midőn 1870-ik évi november 19-én tartott ülésben hozott határozatával „a villany-déljességről“ felolvasásokat tartására, s ezzel kapcsolatban a gyakorlati „távírszaktak“ tanítására, egy a kellő szakképzéssel bíró egyén részére a helyhatósági engedélyt megadta.

Ezen korszerű intézkedéstől, több rendbeli okoknál fogva nem tagadhatván meg méltó pártolásunkat, a mondott felolvasásoknak minél tömegesebb látogatását, városunk mindkét nemű, s rangu lelkes közönségének ezennel figyelmébe ajánlani bátorokodunk, különösen felemlítendőnek tartván, miszerint:

het és tesz
ösen ünne
mint teszem

nden ember-
ben áll. Így
hogy a jóra
ret, nemesak

ítal is gyűj-
ellemi mor-
egyetemé-
merhetlen
kamatozó

gára alkál-
ezen úton
zerint gon-
különböben a
nk szerinti,
ítal a nem
előmozdi-
ok becsét,
és összesze-
mmi minden
szlet vagyis
magos cél-
gálhatnának
sem nem

ez?
ber felsőbb
és folytonos
rendszeres-
mínt a test
táplálékát,
hiányoznak
it nem olva-
ocli közlés-
ól mintegy
nak mi őt
tát minden
es, hasznos

gyva hat a
s azt épen
ább képezi,
tában tartja.
lap olvasó
s úton szer-
lemi tökéjét
retekben ép
résztelenek-
masan előre

or lehagolt
zébe vesz a
ezében föl-
tötti gon-
néven, meg-
s, mit talán
szul töltött
tötően mu-

a jóakaró
értelemileg
s állandosit-
b, simább;
ad ez a bel-
s következ-
llében olvasó
dem napi élet
ben kötött
an darabos;
viseletben s

ocio, humani-
A politikai-
szük a köz-
s, a nevelés

ka" lapunk
ta!
rbeni érdek-
nak, miként
énk diszere
szent céljára

ny minden
a megyek-
t helyi la-
s anyag;
s János.

a a közmü-
keny lépést
vi novem-
tározatával
asások tart-
lati „táviri-
szákképzés-
tásági engé-

l, több rend-
atván meg-
elolvasások-
t, városunk
közönségének
kodunk, kü-
miszerint:

A tárgy korszerűségénél fogva mindenki magától a művelt osztályhoz számíthatni óhajta honpolgárra nézve kívánatos, hogy a szóban forgó tan ismeretének legalább körvonalalva bírjon, mit most legkedvezőbb alkalom nyílik — a tárgy érdekességénél fogva, mulattató időöltés közben megszerezni. — De továbbá, kinek későbbi életpályán e tan ismeretere szüksége lenne, nevezetesen előnyére szolgáló, ha ezen magán-tanfolyamnak szorgalmas látogatása folytán, magát bármely nyilvános vizsgának alávetni s azt sikerrel meg is állami képes leendő.

A felolvasás 1870. február 15-től kezdve három hónapig tart — napoként egy órái felolvasás, s egy óráig a hallottaknak gyakorlati alkalmazásával — fognak tartatni, havonként 2 frnyit belépti-díj mellett. — A beiratkozások pedig szerkesztőségünkben, valamint több e célra aláírási ívekkel ellátott uraknál, február 12-ig elfogadtatnak. — A felolvasások tartásának helye s ideje az illetékekkel eleve közöltetvén.

A szabadkai színhely-egylet folyó évi február hó 12-én (vasárnap) délelőtti 10 órakor a városház kisebb termében közgyűlést tart, melyre a részvényes tagok tisztelettel meghívottak.

Tárgy: jelentés az eddigi működésről, s az újra-alakulás kérdése.

Szabadkán, 1871. febr. 7.

Az igazgatóság.

Hangok a központból.

Városunkban a víz és sár oly nagy mérvben dől, hogy nem sokára a francia sárosított helyett, a zombori sár- és vízkárosultak javára fogunk — költözni.

Erősen főttem volt ugyan magamban, hogy a zombori sárról — miután az úgy is világhírű — nem fogok írni, hanem Zomborban lakni és a sárról nem említkedni, az éppen annyira volna, mint Rómában lenni, és a pápát nem látni.

Ami egyébiránt kétségtelen, hogy aggodalommal és összetett kezekkel tekintünk a jövőnk elébe. — A helyzet valóban megdöbbentő. A pincék, igen a pincék — nem annyira jó fajta borokkal, mint inkább iszapos vízzel telek mindenütt. — A házak napoként dőldeznek, a szeb temető körüli város negyed egészen pusztasá lakatlan.

A vidékekről is szomorú és aggályt keltő hírek érkeznek.

Mindenütt víz, mindenütt kár és pusztulás.

Ha ez így tart tovább is, a víz farsang után aligha nem igen szomorú és nevének tökéletesen megfelelő lesz a — bűjt.

Bűjt . . . bűjt . . . patvarba vele . . . ki gondolkodni most a farsangban — mikor az ajkának mosolyogni és az arcoknak derülteknek kell lenni — a bűjtől?!! . . . No bizony; a farsang halad a maga kerékvágásában.

A farsangot menetében nem tartóztatja vissza senki és semmi a nagy continenson.

A farsang a hatodik és legeslegnagyobb egyszerűs mind legfőbb legesőbb hatalom Európában, a mely előtt mindenki meghajol és mely mindenkit magával ragad, ha máshova nem hát a Sturmpolkába, vagy az adósságba.

Ilyeténképpen lát majd csak valahogy áttáncoljunk és átdaloljunk a farsangot.

Ad vocem dal. — A központ nevezetesen arról, hogy ott mindig van valami divatban. — Így p. o. pár évvel ezelőtt nagyon divott a magát agyon-ivás; notabene sohasem „ment,” hanem mindenki „tántorgott” hazafelé, ezt kizsárolta helyéből a „walzer,” ugyannyira, hogy a legkövőbb tisztas matrona és a legtermésesebb elhízott táblalábó is reggelig keringelt. — Jött azután a dobogó keblű „Kerekes András” és az érzékeny „Noraa” úgy annyira, hogy minden szűk és tág torok csak ezeket énekelte; minden instrumentum föl egész a dudáig csak ezeket szorongatta. Végre azonban valamennyit háttérbe szorított egy nem rég napvilágot látott szép dal. „Ha meg halok” stb.

Igaz hívő muzulman.*

* A kihagyásokat és módosításokat részben a fülhaldott állás és időpontok, részben a lap oekonomiaja kívánták. Szerk.

E hó 7-ik napján tartott meg a helyben állomásozó 4-ik honvédszázalaj altiszti karának táncvigalma. Várakozásunkon fölüli ütött ki. — Nekünk, kik azt hittük, néptelen lesz e vigalom — az ellenkezőről kellett meggyőződnünk. Zsuffoltig volt tele a tánc terem s azért nem jegyezzük fel csudaképp — ha egy néhány deli hölgy elajult a nagy hőség miatt. — Fesztelen jó kedv minden arcon s ha voltak is, kikről elmondhatta a közvélemény, miszerint e körben nem találják magukat jól — a bál-anya méltóságos Gólich Richard h. ezredesné kedves bánásmólya folytán a többi között észrevétel nélkül. — Így szeretik látni a balányát, egyszerűen de mégis méltóságteljesen oda hátul, hogy mindenki akkép legyen ott, s úgy érezze magát, a miért odajött.

A rendező kézről nem szabad megfejtkeznünk — e teremt így díszítve mondhatjuk igazán soha sem láttuk. A jól sikerült képletet — a jelmondatok kiválasztása — bárki is volt a rendező — annak e dolghalmi jártassága és ügyességéről tesz bizonyosságot. — Fel kell említenünk e 4-ik honvédszázalaj udvariasságát, mely abban nyilatkozott, hogy civilekkel osztotta meg a rendezésnek kellemes terheit.

Nem lehet elhallgatni azt sem, hogy az idén ez az első táncvigalom, melyen a vidék szépei közül is lehetett látni itt ott egy-két kedves, szeretőre méltó szőke alakot.

A vigalom egész világs viradtig tartott, úgy hisszük mindenki a szépek közül teljes meglepéssel távozott innen, nem mulékony emléket vivén e szívében e vigalomról. Eljének derék honvédek, kik nekünk valóban kedélyes estélyt teremtettek.

Színészetünk.

Jan. 25. Szépné-Mátrai Laura harmadik vendégjátékán „Howard Katalin, dráma 5 felvonásban. Terünk nem engedti, hogy ezen a műszínpadunkon először adott jeles drámának csak kivonati ismertetését adjuk. Általánosságban mégis meg kell jegyeznünk, hogy cselekvényekben, mint meglepő fordulatokban gazdag az: s ily előadás mellett, mint a mai; a nézőre mély benyomást gyakorol. Az est koszorúja kétségekivül Mátrai Laurát illeti, ki mai kitűnő játékával előbb nyilvánított véleményünkben megerősített; s mert nagyon hosszúra nyúltak ismeretűnk, ha játékának minden kiválóbb részletét megemlítenők; általánosságban csak azon minden nézője által osztott ítélenek adunk kifejezést, hogy az művészi volt.

Diesérettel kell még Erdőitől (VIII. Henrik) lékeznünk, ki ma jó felgyásának, határozott és biztos játékaival feltűnő tanúságát adta; valamint Körösmezei (Derham Arthur) ki elégtellegességgel és találó érzéssel játszott. Orsiné (Lady Rochefort), Zádor (Summers Vilmos) s Horváth (Cromwell Essex) emelték még az előadást.

Január 26. Mátrai Laura negyedik feljéteül „Fohéruhásné,” dráma 5 felvonásban. Az előadás középpontja Fairchild Laura szerepében ismét a jeles vendégművésznő volt. Mellette meleg érzéssel játszott Körösmezei mint Hartbright Valtér, Kómviesné mint Halcombe Mari, Erdő gr. Percival s Vezéri Fosco gróf érdemelnek díszelő elismerést.

Jan. 28. Szépné-Mátrai Laura jutalomjátékán „Hamupipőke,” színmű 4 felvonásban. A közönség tetszését és szeretetét minden játékában megnyert művésznő ma Elfrid szerepében a legnagyobb hatást eszközölve, elérte azt, mi minden előadó művésznék legfőbb célja s legnemesebb büszksége; hogy t. i. a kik látják és hallják, vele együtt gondolkodjanak és érezzenek; mert a különben is szép és rokonszenves szerepben oly szeretetreméltó, oly kedves alakot állított elénk, hogy sorsának szerencsés kifejlődését, boldogságához való eljutását mindannyian óhajva vártuk. Minden oldalról nyilatkozó művészi tettepontra hágtott azon jelenetben, midőn a tiszta ártatlanságban naív kebel egyszerűen magasatos szerelmét elárulá és megvallá. Egyébiránt játékának minden mozzanata a hatni akarás legkisebb kinyomata nélkül nagyszerűen sikerült, s ez alkalommal őszintén éreztük, hogy a koszorúkkal valódi érdemet jutalmazánk, s hogy a sok tetszésnyilvánítás és kihívás valódi érdem elismerésének kifejezése volt.

Körösmezei (Eichenov gróf) jó felfogású s kerekded játékában az őszinte szerelem helyes nyilvánulását, tükrözé; valamint Erdő (Schwarzendorf), Orsi (Rothberg), Zádor (Welmanus), Horváth (Stichling) szerencsésen megoldák feladatukat. De Harányiné Gertrud asszony szerepében tűzött.

Az előadás egésze teljesen kielégítette a nagyszámú közönséget.

Január 29-én Szépné-Mátrai Laura bucsúelőadásán „IV. László.” — Az egészen megtelt ház közönsége szívesen eljött még egyszer adózni tapsaival a kedvelt művésznőnek, ki mindenkién azon óhajta költe fel: bárha őt magunknak mondhatnók.

Mai kitűnő játékának különösen meglható részét képezte a tűzpróba jelenete, melyet a kétségbeesés küzdelmei közepette a hit erejének nagyszerű kifejezésével adott. Körösmezei Arbucot, Orsiné Eduát, Zádor Turtult, Koplánt Horváth találólag személyesítették. De Vezéri a becsületes, jóakarató és jószívű Myzéből helytelen fölfogással intricus alakot csinált, s így a szerepet egészen eljettette; míg Erdő (IV. László) különben jó játékát ismét egy hosszsa, mindenkit bosszantó késéssel tette tönkre. Csodálkozunk kell, hogy ha már nem is ambítiója, de a kötelességérzet gondosabbá nem teszi.

Január 30-án „Fokról fokra.” Az előadás egésze összerágóbb, kerekdedebb volt mint első alkalommal, bár a táncok és csoportozatok, mikre nálunk egyáltalán nem fordítanak figyelmet, ma sem sikerültek.

Marit Kómviesné mindvégig jellemzetes élénkséggel játszta s csakis a mélyebb érzelmek kifejezése sikerült neki kevésbé.

Dékány Róza Lizettet ismét találó vonásokkal ügyes mozgékonyssággal személyesítte; míg Werner asszony Orsiné, Ernestet Körösmezei, Brummert Zádor, Gempert Horváth találták el jól.

Vezéri Stark szerepében a túlzásig otthonos volt; Ajtai ismét ügyes utánzónak tansította magát.

Január 31-én „Beesületszó” és „Fortunio dala.”

Az elsőben Siposné (Róza) kecskeméti vendégzereplései után melegen fogadta a közönség, ki a naivságában kedves lánykát helyes ábrázolással s megnyerő élénkséggel játszta. De a többi szereplők is: Sziklai, Leo Horváth, Gyula Körösmezei, Bérei Akos Erdő, Lucretia Harányiné egytől-egyig megfeleltek a várakozásnak. Az előadás élénk meneti, összerágó volt.

Az operettben Vízváriné élénk és ügyes játéku Friquet volt; valamint Dékány Róza (Bálint) is, bár ma kevésbé volt hangjánál, megoldotta feladatát.

Közönség csekély számmal. Tudósításunkhoz lehetetlen egy figyelmeztetést nem esatolnunk.

Színészeinktől elvárjuk a magyar nyelv helyes használatát; kérjük tehát őket: ne legyenek oly kegyetlenek különösen az ártatlan ik-es igék iránt.

Febr. 2-án „Rokkant huszár.” A gyenge darab gyenge előadásban elég nagy közönség előtt adatott.

Febr. 4-én Dékány Róza jutalmán „A zuvok” operette 3 felvonásban. Erdékel váltak ez estét sokan, nem csak azért, mivel operett és pedig e színpadon először látott operett adatott; hanem mert Dékány Rózának kívántak elismerést szavazni, ki a méltánylást nem csak esimos, rokonszenves s eléggé terjedelmes és erős hangja, jól alkalmazott éneke által érdemi meg, hanem mert szorgalma s fokozatos szép haladása által méltán meggyerte a közönséget, mit ez ma nemesak sokszor megújuló általános tetszés nyilvánításban fejezett ki, hanem szép koszorúban is nyilvánított; s ezeket a kisasszony ma is megérdemelte (Amita), mert tetszelgés nélküli élénkséggel s biztos ügyességgel játszott, míg magán-dalai mint ensembli szintén sikerültek.

Popovits Mari, most már Vezériné (Heloise) ma szintén kitett magátért, mert elég esimosan s biztosabban énekelte, mint egyébkor, mit mi a haladás jelének vévén, örömmel említtük meg. — Csak mindenek fölött színpadi otthonosságra törekedjék!

A férfi-szereplők közül Zádor, Szép, Solymossy és Tolnai érdemelnek díszelő elismerést, valamint a esimos kiállás egyik főtényezője Kovács István egyleti ruhatárnok.

Vasárnap, febr. 5-én „Lampáci Vagabundus.” Mondanunk is fölösleges, hogy a karzat nagyon jól mulatott, mit főképen Zádornak, Solymossynak s Szépnek, a három jómadar személyesítőinek köszönhet.

Lehetetlen azonban Solymossyt nem figyelmeztetnünk, hogy a túlzás még a bohózatban is túlzás, és így hiba; s a színpadnak és a közönségnek aetheticai tekintetből elengedhetlen követelményei vannak.

Február 6-án „Csacska nők.” Az eléggé élénk előadás sikerét a mindig ügyes Siposné (Ris asszony), Nagy Júlia (Delphine), Körösmezei (Choteland), Horváth (Pamercel), Vezéri (Daranda) és Erdő (Fauvel) biztosíták.

Egyveleg.

Folyó hó 1-én a esantavéri olvasókör saját helyiségében — a könyvtár javára — tartott egy táncvigalom; a terem földszíté-

sén kitént Basch Károly olvasóköri jegyző és Hajdúfi Károly pénztárnok mint rendezők ügyessége — a megjelent nökösorú egyszerűen, menten minden pompától, de jó izléssel öltözködött, a mulatság fesztelen és kedélyes volt.

F. é. febr. 15-től kezdve új levelezési lapok és pósta-utalványok jönnek forgalomba, a papír színe és alakja megmarad, a két-féle magyar és német szövegű levelezési-lap használatát megszüntik, minthogy az új lapokon a két szöveg egyesítve van.

A „Welth.” szerint a múlt évben Magyarországban 82 millió mérő kenyérnek való gabona termelt. Ebből 57 millió a bel-földi szükségletre fordítatik, 13 millió vetésre használtatik; kivételre marad tehát 12 millió mérő. (A „Term.” után.)

Páris capitulációjához kötött fegyverszünet igen sok vidéki városban ellenszenvre talált, és tüntetések fordultak elő a harc tovább folytatása mellett. Páris által fizetendő 200 millió frank hadi-sarcot Rotschild kölcsönözte a városnak. Béke-feltételekkel emlegetik: Elzász és Lothringen, Metz és Belford átadását, 4, 8, sőt 10 millió frank hadi-kárpótlék fizetését és 20 elsőrangú hadihajó átadását. Az alkotmányos gyűlésre az 1849-ki választó törvény értelmében fognak történni a választások, a gyűlés 720 tagból állandó és február 12-én fog összeülni Bordeauxban. Boubaki hadserege a semleges svajci területre vonult és a svajci hadsereg főparancsnoka Herzog János tábornok előtt letette a fegyvert, a sereg mintegy 80.000 főből áll; állapotát iszonyú; a katonaság egy harmadának lába megfagyott s legalább fele beteg, a sereg az egyes cantonokban a népesség arányához képest fog feloszlatni. — A londoni conferentia folyó hó 7-ig elhalasztatott, Favre megtagadta a conferentiára való menést és maga helyett mást nevezett ki. — A dunai hajózás kérdése a fekete tenger kérdésétől külön fog tárgyalatni, s úgy látszik a dunai bizottság továbbra is megmarad. — Madridi hírek szerint felfedezték Prim gyilkosait, a főbűnös Gonzales, a Bravo exminister szolgájában áll, ki nagy pénzösszegeket osztott az összeesküvők között, több előkelő híve az elzött uralkodóháznak complicitálva van. — A romániai trónt Károly fejedelem ott akarja hagyni.

Különfélék.

(Beküldetett.) A múlt nyár folytán készült kültéri népkisloai épületének egyike kevésen elzett — szerencsésen (?) összedült; egy másik és pedig a györgy-városi volt tanítói lakásból alakított tanterem oly nedves és így egészen elzett — nem is emlíve a telket kerítő falak ledőlését — hogy a gyermekek sorba betegednek, — a múltkor is gyomoromly s hányástól elgyengülve mentek haza az iskolából. (Kérjük hogy videans consules . . .)

Beküldetett hozzánk: „Höcher Péterpolka” és „Boldogság emléke” eredeti szár-dás érdekes 2 mű darab; zongorára csóráz Csillag József. Mindkét darabot, melynek egyenként 60 kr az ára s Rózsavölgyi és társa kiadásában Pesten jelent meg — ajánljuk a zene-mű kedvelők figyelmébe.

Mult héten a helybeli szemkórórában egy nő kis fiával a karján a kúttá ugrott, azonban a gyors segély megmentette őket, a fiu a fején kapott sebesüléseket, azonban már minden veszélyen kívül áll. A nő e tettének okát azt adta, hogy anyja, ki helyben lakik és jó módú, nem akara róla és gyermekéről semmit tudni.

* Auer József műtérás Szegeden, kiről a külföldi lapok is elismerőleg emlékeznek patenst nyert új találmányára, amely szerint most már kulesnékülki órák is vannak Magyarországon, ezen találmány kizárólag magyarországi és célszerűségénél fogva igen előnyös, minthogy a függő-órákat ezentúl nem kellend kinyitni, mi által a por-belepestől és elmozdítástól meg vannak óva. Mindenki figyelmét fölhívjuk eme találmányra.

Üzleti árak.

Szabadka, 1871. jan. 26.

Tiszta buza 82—86 font-ig 3 frt 5
—5 frt 40 kr-ig vám-mázsája.
Rozs 78—80 font-ig 80 fontot mérve
2 frt 80—3 frt -ig.
Kukorica vámmázsá 2. 10—2 frt 15 kr.
Arpa 67—70 fontjával mérve 2 frt —
5 kr-ig.
Zab 100 bécsi font 3 frt 60—3 frt 70 kr.
Zsir 100 bécsi font 35—36 frt.

Felelős szerkesztő Radics György
Főmunkatárs Hoós Dezső.

VASUTI MENETREND.

		este		délután				délután				
		óra	perc	óra	perc			óra	perc			
CSABA	indulás	8	—	2	35	ESZÉK	indulás	3	45			
Csorvás	"	8	40	3	25	Szarvas	"	4	9	reggel		
Oroszlána	"	9	18	4	15	Dálja	"	4	37			
Sámsón	"	9	41	4	41	Erdőd	érkezés	4	51	óra	perc	
H.-M.-Vásárhely	"	10	26	délután	5	32		dunai	átkelés			
Algyő	"	10	56		6	4	Gombos-Bogojeva	indulás	6	—	5	55
Szeged (vendéglő)	érkezés	11	14	óra	6	23	Szonta	"	6	24	6	21
							Priglevica-Szt.-Ivan	"	6	47	6	43
Szeged	indulás	3	15	2	30	Zombor	"	7	32	7	36	
Horgos	"	3	52	3	12	Militics	"	7	57	8	5	
Pálcs	"	4	23	3	49	Bajmok	"	8	47	9	2	
SZABADKA	"	4	54	4	29	Tavankút	"	9	8	9	25	
Tavankút	"	5	27	5	5	Szabadka	"	9	57	10	24	
Bajmok	"	5	54	5	39	Pálcs	"	10	14	10	44	
Militics	"	6	39	6	32	Horgos	"	10	49	11	23	
Zombor	"	7	14	7	17	Szeged	"	11	24	12		
Priglevica-Szt.-Ivan	"	7	46	7	53						óra	perc
Szonta	"	8	11	8	17	Szeged	indulás	3	25	9	—	
Gombos-Bogojeva	érkezés	8	27	8	34	Algyő	"	3	46	9	22	
						H.-M.-Vásárhely	"	4	25	10	7	
Erdőd	indulás			dunai	9	27	Sámsón	"	4	59	10	49
Dálja	"			átkelés	9	55	Oroszlána	"	5	34	11	28
Szarvas	"				10	20	Csorvás	"	6	6	12	5
ESZÉK	érkezés			délután	10	45	reggel				délután	
							CSABA	érkezés	6	42	12	47

HIRDETÉSEK.

606. gszhoz 1871.

Arverési hirdetmény.

Szabadka sz. kir. város gazdasági ügyosztálya részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a szénatérén fekvő volt Biróféle jelenleg városi tulajdont képező lakháznak f. 1871. évi ápril hó 24-től jövő 1872. évi ápril hó 24-ig terjedő időtartamra tehát egy évre — leendő bérbeadása árverés útján negyedévenként előre fizetendő bérleti összeg feltétele mellett elhatároztatván, — árverési határmárcius 1. évi február hó 26-ának reggeli 10 órája tüzetik ki, melyre a bérleti szán jelzőzők a gazd. ügyosztály hivatal szobájába tisztelettel meghívattak.

Elfogadtnak írásbeli lepecsételt ajánlatok (offert) is az árverés megkezdése előtt megjegyeztetvén, miszerint az árverés az árverelőre azonnal, — a bérbeadó városra pedig csak a gszék jóváhagyása után emelkedik jogerőre.

Szabadkán, 1871. február hó 1-én.

17-3-2

Lénárd Máté, polgármester.

Alulirt ajánlja az ujonan feltalált galvanizált drótból font ruganyos s nála kapható ágy-madracokat, melyek tartósságra és ruganyosságra nézve igen állandók. Célszerűek és kényelmesek, mert meleg és puha fekvést nyújtanak. Bolhák és poloskáktól mentek! Vendégfogadóknál e szerint igen előnyösök. Szalmazsák nélkül használatnak s szemetet nem hagynak maguk után. Jutányos áron kaphatók

Szabadkán Váli Antalnál.

**Galéne-
befőcskendezés**

3 nap alatt gyógyít minden fájdalom nélkül gyűcső-kifolyást úgy most keletkezett, valamint kifejtet és egészen üdültet.

Központi főraktár az osztrák-magyar birodalom számára;

MAAGER VILMOS, BÉCS
Bäckerstrasse 12. sz. 24-3
és Török Józsefnél Pesten.

Egy üveg ára használati utasítással 3 frt 70 kr.

BLAU SIMON Szabadkán,
ajánlja

**szállítmányi- és bizományi-
üzletét**

minden e szakba vágó szolgáltatásra; azonkívül elfogad megrendeléseket, mindennemű sorsjegyek részletfizetés melletti megszerzésére.

Ugyanígy kaphatók a február hó 15-én tartandó húzásra

igérvények
az új magy. kir. nyeremény-sorsjegyekről,
darabja 2 frt 50 kr és bélyeg.

Főnyeremény 200.000 frt o. ó.

Egy a keszthelyi tanintézetben megvizsgált gazdasági irnoki, segéd-gazdaság kezelő vagy ispáni állomásra bárhol leendő alkalmaztatást keres.

Bővebb értesítést nyerhetni „T. A.” Szabadkán, gyógyszerár-utca 30 sz. alatt. 15-32

A patkányok, házi és mezei egerek, vakandok, svábok stb. kiirtására szóló cs. és k. szab. arcanum-gyárak Bécsben, Neubaugasse 70. — Miatán az On szab. arcanumával gyárunkban bámulatos eredményre jutottunk, kérünk abból póstafordultával még hat szelencével. Tisztelettel a nendani szeszgyár igazgatósága Burgauban, Steierhoban.

Valódi minőségben:

(10-4)

Szabadkán:

König Salamon, (uri-utca, 127. sz.); **Bugarszky Sveto-zár,** (az izraelita piac), és **Gövorokovits Albert uraknál.** Pesten: **Schneider G.** lipót-utcai kereskedésében kapható. — 1 nagy bádog 1 frt., kis bádog 80 kr. — Egyes bádog megrendelése is utánvételt mellett gyorsan teljesítetik. Fentnevezetteknek kapható az u. n. **citrom-kenőcs,** gyödyüli szer a fagyhólyagok és tyűkszem ellen, 1 tégely 50 kr.

Egyrésztől megyünk — de főleg városunk előkelő házaiktól vett számos megrendelések bennem azon reményt költik, hogy azon cikkekkal, melyek eddigél szabadkai kereskedelmünk forgalmát csak alig képezték, a nagyérdemű közönség bizalmát nyerendem egy itt nem létesített nagy választékú raktár felállításával, mely minden bel- és külföldi

**kerti, konyhai, lóhere és virág-
magvakat**

magában foglaland.

A kitűnőség, valódiság, a bámulatos olcsó ár, melyben a nagyérdemű közönséget részesíthetem,

nagybani bevásárlásaim

kifolyása.

16-3-2

Bátor vagyok a n. é. közönségnek, most megjelent **tészta-készítményeim** minden alak (forma) s nagyságban, mint melyek a női kéz remekelt termeléseit gyanánt tűnnek elő, — ajánlani.

Úgy fűszer, anyag, szesz, festék, papir és íróeszközök pamut s rövid árúimat, melyek kereskedésem főforgalmát képezik, a n. közönség szíves figyelmébe ajánlom.

A n. é. közönségnek bennem helyezett bizalmáért a legbensőbb hálámat nyilvánítván.

Alázatos szolgálja,

Bugarszky Sveto-zár.

Raktár: az izraelita piacon. Kuthy Antal
féle házban.

TRAUB B.

könyv,- hangjegy- és papirkereskedése

S Z E G E D E N,

ajánlja minden tekintetben **igen gazdagon felszerelt üzletét.**

Könyvek és hangjegyek

igen nagy készletben eredeti bolti áron. — Bármily és bárhol megjelent és hirdetett **könyvek, hírlapok vagy hangjegyek** általán **gyorsan és pontosan** megszerezhetők.

Legelső bel- és külföldi gyárakkal összeköttetésem **nagy raktáram által mindennemű papirosok és írószeresek nagyban és kicsinyben a legjutányosabb gyári áron kaphatók és vidéki megrendelések pontosan és azonnal** eszközöltnék.

11-24-5

Nyomatott Szabadkán Bittermann Károly özvegyénél.